

рює атмосферу змагання і здорової конкуренції. Контрольно-координуюча функція інформаційно-навчального середовища полягає в можливості оцінювати та порівнювати результати власної діяльності з попередніми досягненнями, аналізувати своє місце в рейтингу, що сприяє формуванню вмінь здійснювати рефлексію, самоконтроль і підвищує мотивацію до самоосвітньої діяльності. Це, у свою чергу, позитивно впливає на формування мотиваційно-ціннісного компонента компетентності самоосвіти майбутнього педагога.

Висновки з даного дослідження. Самоосвіта майбутніх педагогів в умовах інформаційного суспільства набуває нового забарвлення, а саме: стає можливою оптимально зручна і ефективна її організація, активізується процес отримання знань, посилюється мотивація до самонавчання, з'являється можливість побудови індивідуальної траєкторії навчання, створення особистої електронної колекції знань, зменшується час на пошук потрібної інформації, її опрацювання, зберігання та перетворення у власні знання, підвищується рівень розуміння та емоційного сприйняття інформації, здійснюється самоконтролю завдяки зворотному зв'язку. Отже, у даній роботі ми розглянули деякі особливості самоосвітньої діяльності студентів у контексті інформаційно-навчального середовища, проаналізували зв'язки між його дидактичними функціями і компонентами компетентності самоосвіти майбутнього педагога.

Перспективи подальших досліджень. Виконане дослідження не вичерпує всіх аспектів порушеної проблеми, тому актуальними і перспективними є розробка та експериментальне апробування технології формування компетентності самоосвіти у майбутніх педагогів в умовах інформаційно-навчального середовища.

ЛІТЕРАТУРА

1. Башмаков М. И., Поздняков С. И., Резник Н. А. Информационная среда обучения. — СПб.: СВЕТ, 1997. — 400 с.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. — Київ: Либідь, 1997. — 367 с.
3. Лещук С. О. Забезпечення дистанційного навчання засобами навчально-інформаційних середовищ. — <http://www.kspu.edu/Downloads/>.
4. Щолок О. Б. Компетентність самоосвіти як педагогічна проблема // Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції. 3-5 жовтня 2007р., м. Луганськ. — Частина 3. — Луганськ: Альма-матер, 2007. — С. 167–175.

Оксана КАРАБІН

ПЕРЕВАГИ ПРЕДМЕТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ ЯК ПОКАЗНИКА ЯКОСТІ ЗНАНЬ І РІВНЯ РОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ

У статті проведено аналіз переваг предметно-модульної системи оцінювання як показника якості знань і рівня розвитку майбутніх вчителів на основі літературних джерел і власного досвіду.

Ключові слова: предметно-модульна система, комп'ютерне тестування, тести, знання, тестологія, валідність тестів.

Упродовж останніх десятиріч відбувається інтенсивна інформатизація суспільства в якому інформація та її вища форма — знання стають вирішальними чинниками його розвитку. Пріоритетна роль належить високоосвіченим людям. Отже зростає роль суб'єктивного фактора, вплив цілеспрямованої діяльності людини на суспільство. Це потребує складної і кропіткої роботи в сфері національної освіти і науки, переборення застарілих стереотипів, проведення значної роз'яснювальної роботи, реальні внутрішні реформи, запровадження фундаментальних інновацій в методиці. Тому розвиток суспільства значною мірою залежить від людей в сфері освіти. В свою чергу, суспільство висуває перед сучасною вищою школою завдання сформувавши всебічно розвинену особу, яка повинна задовольнити його потреби.

У проекті Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті визначено головну мету вітчизняної освіти — створення умов для особистісного розвитку, творчої самореалізації кожного громадянина, формування інтелектуального та культурного потенціалу як найвищої цінності народу [2, 20–23].

Вища школа на сучасному етапі свого розвитку послідовно та неухильно переходить до нового якісного стану. Виходячи з цього актуальним для системи нашої освіти є оптимізація навчального процесу, що передбачає використання інтерактивних методів викладання, науково обґрунтованих форм і засобів навчання, які б сприяли найбільш ефективному і якісному вирішенню навчально-виховних завдань [5, 95–100].

Мета статті: висвітлення переваг предметно-модульної системи оцінювання як показника якості знань і рівня розвитку майбутніх вчителів.

Одним із засобів оптимізації навчального процесу є предметно-модульна система, в якій студенти перетворюються із об'єкта в суб'єкт цього процесу, що призводить до демократизації навчального процесу і запровадження принципу особистісної орієнтації. Предметно-модульна система є глобальною логічно-аналітичною роботою над змістовим наповненням предмету, її структурування, виділення наскрізних ідей професійної діяльності.

Дана системи навчання тісно пов'язана з контролем за рівнем знань. Знання — це якісна характеристика, притаманна людині, яка набуває її у процесі навчання. Для досліджень і аналізу ця характеристика повинна бути виміряна та визначена у вигляді об'єктивних кількісних показників, наприклад у вигляді тестового контролю. Який можна проводити за окремою темою, розділом, екзаменом. Тестова технологія забезпечує науково-теоретичне і методологічне підґрунтя для розробки і використання такого інструменту масового оцінювання якісних характеристик освіти, якими є тести.

Тестологія — це напрям наукових досліджень у галузі теорії і практики вимірювання та оцінювання якісних характеристик, притаманних людині, де методом вимірювання є тестування. Цей метод передбачає, що інструментом вимірювання є тест, складений з тестових завдань; процедурою вимірювання є тестування; методом оцінювання є шкалювання [1, 3–4].

Правильно розроблені тести та організація тестування дозволяє об'єктивно оцінити знання студентів, допомогти їм концентрувати увагу на основних питаннях теми, яка вивчається, з одного боку. Але, з другого боку, часто дані завдання мають порушення наукових основ тестології, вони виявляються не валідними, не дають об'єктивного зрізу реальних навчальних досягнень студентів, не прив'язані до конкретної шкали оцінювання цих досягнень. Через це тестування часто приносить не стільки користь, скільки шкоду, дискредитує саму ідею цієї корисної і в цілому об'єктивної процедури діагностики реального стану освіченості студентів.

Питання валідності (повноцінності, репрезентативності) тестових завдань є ключовим, оскільки врешті-решт тестування повинно давати повноцінні, загальноовизнані оцінки реального стану навчальних досягнень студентів з конкретних предметів. Тому слід звернути увагу на те, щоб тестові завдання охоплювали всі розділи програми, до того ж пропорційно до кількості часу, відведеного на їх вивчення. Так, якщо певна тема вивчається протягом значно більшого часу, ніж інша, то й кількість тестових завдань на вимірювання умінь, навичок, компетенцій тощо, що їх отримали студенти після вивчення цих тем, повинна бути відповідно різною.

Підтвердження тому — результати аналізу доступних навчально-методичних матеріалів виданих за останні роки в Україні. Переважна більшість тестів та тестових завдань у зазначених матеріалах не відповідають вимогам сучасної класичної тестології та мають недоліки, які розподіляються за наступними категоріями:

- зв'язані з побудовою структури тестів і тестових завдань;
- зв'язані з формулюванням стимулів і інструкцій до завдань;
- зв'язані з підбором дистракторів;
- зв'язані з підрахунком результатів і їх обробкою та інтерпретацією;
- зв'язані з відсутністю апробації тестових матеріалів;
- зв'язані з порушенням технології і вимог до стандартизації тестів.

Саме це і стало, на наш погляд, на заваді спроб відображення розвитку досвіду студента по даній навчальній дисципліні в процесі навчання.

Для одержання високого показника якості знань і рівня розвитку майбутніх вчителів у предметно-модульній системі оцінювання слід використовувати тестові завдання 1–4 рівнів засвоєння знань за методикою В. П. Безпалько:

1-й рівень засвоєння знань	дизнавання об'єктів і явищ, їхніх властивостей, процесів даної області дійсності при повторному сприйнятті раніше засвоєної інформації про їх або виконанні дій з ними (знання-знайомства).
1-й рівень засвоєння знань	шляхом самостійного відтворення по пам'яті й застосування інформації про раніше засвоєну орієнтовну основу виконання типової дії, тобто алгоритмічна діяльність по пам'яті.
1-й рівень засвоєння знань	продуктивна дія, виконувана на деякій множині об'єктів, подібних вивченим навчальним елементам. Студенти в процесі виконання діяльності 3-го рівня добувають суб'єктивно нову для себе інформацію про хід самостійної трансформації — відомій орієнтовній основі дії типової дії й побудови суб'єктивно нової орієнтовної основи дії для виконання нетипової дії.
1-й рівень засвоєння знань	продуктивна дія, виконувана шляхом самостійного конструювання об'єктивно нової орієнтовної основи діяльності. У процесі виконання діяльності 4-го рівня добувається об'єктивно нова інформація. Створюються нові правила в області. відомої людині, що виконує дії — творча (дослідницька) діяльність.

По описаних рівнях засвоєння знань розробляються тестові завдання, які відбивають і рівень засвоєння знань, і еталони повних і правильних відповідей на виконання діяльності відповідно до тестових завдань.

Звичайно не існує ідеальних систем оцінювання, але треба використовувати такі, які мають більше продуктивних переваг. Комплексним показником якості знань і рівня розвитку майбутніх вчителів є предметно-модульна система оцінювання. Результатом якої є накопичення оцінок за певний період навчання. Практика показала, що застосування даної системи оцінювання сприяє систематичній роботі студентів, так як існує постійний, а не епізодичний контроль.

Висновок. У вищій школі тестування широко використовується для тренувального, проміжного й підсумкового контролю знань, а також для навчання й самопідготовки. Тому предметно-модульна система оцінювання виступає комплексним показником якості знань і рівня розвитку майбутніх вчителів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Леонський В. Д., Лавінський М. С., Парашенко Л. І. Організація тестування у середньоосвітньому навчальному закладі /Київський міжрегіональний інститут удосконалення вчителів ім. Б. Грінченка.— К.: 2001.— С. 3–4.
2. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті: Проект. — К.: Шкільний світ. 2001. — 23 с.
3. Нейман Ю. М., Хлебников В. А. Введение в теорию моделирования и параметризации педагогических тестов. — М.: 2000.
4. Тесленко В. И. Педагогическое тестирование: теория и практика: Учебное пособие. — Красноярск: РИО КГПУ, 2003. — С. 19.
5. Шкіль М. І., Грищенко Г. П. Підготовка педагогічних кадрів за ступеневою системою // Педагогіка і психологія: Вісник Академія педагогічних наук України. — 1994. — №2(3). — С. 94–101.